

Johan Staaf
Naturskydd och tillsyn
010-223 65 20

Enligt till akten hörande
sändlista

Bildande av naturreservatet Huvabacken i Vetlanda kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808, MB) området Huvabacken, som det avgränsas på bifogad karta (bilaga 1) och med de gränser som slutligen mäts in och märks ut i fält, som naturreservat.

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald knuten till en mosaik av värdefulla naturmiljöer såsom olikåldrig lövblandad barrskog, naturskogsartade brantmiljöer, skyddsvärda träd, strandskog, bäckmiljöer och öppna marker. Syftet är också att stärka dessa naturmiljöer genom en för området lämplig skötsel där hävd sker av öppna marker, en naturlig vattenståndsregim återskapas, skyddsvärda träd vårdas och bevaras samtidigt som en naturlig störningsregim efterliknas i skogsmark, i första hand genom återkommande naturvårdsbränningar. Att tillgodose behov av områden för friluftsliv är också ett syfte med naturreservatet.

Skälen enligt 7 kap. 5§ MB

Naturreservatet Huvabacken har en hög artrikedom knuten till framförallt lövblandad barrskog och naturskogsartad barrskog, men även till områdets bäckmiljö i söder samt till strandskog med klibbal längs med Säbysjön. Området har prioriterade bevarandevärden i form av död ved, gammal tall (> 200 år) och äldre lövträd av ek och asp.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen i enlighet med 7 kap. 5 § MB och med stöd av 7 kap. 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se **Naturreservatsföreskrifter**).

Länsstyrelsen fastställer, i enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., bifogad skötselplan (bilaga 2), för områdets långsiktiga vård.

Naturreservatsföreskrifter

A. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 5 § MB OM INSKRÄNKNINGAR I RÄTTEN ATT ANVÄNDA MARK- OCH VATTENOMRÅDEN

Inom naturreservatet är det förbjudet att:

1. bedriva skogsbruk eller på annat sätt skada eller transportera bort hela eller delar av levande eller döda träd eller buskar
2. gräva, borra, spränga, schakta, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning. Undantag gäller för att gräva inom föreskriftsområde *ii* och *iv*.
3. bedriva täkt. Undantag gäller inom föreskriftsområde *ii* och *iv*.
4. anordna upplag av något slag. Undantag gäller för tillfälligt upplag för jordbrukets behov inom föreskriftsområde *iii* och *v*.
5. dika och utan Länsstyrelsens tillstånd dikesrensa
6. uppföra ny byggnad, parkerings- eller campingplats eller annan anläggning. Förbudet gäller ej jaktorn eller brygga.
7. anlägga mark- eller luftledning, mast eller antenn
8. anlägga väg eller bro och utan Länsstyrelsens tillstånd anlägga led
9. plantera in för området främmande arter
10. använda bekämpningsmedel, kalk eller andra växtnäringssämnen. Undantag gäller för naturgödsel inom föreskriftsområde *iii* och *v* på bifogad karta (bilaga 1).
11. utan Länsstyrelsens tillstånd uppföra stängsel eller annan hägnad

Befintliga vägar med vägområden, enligt karta i bilaga 1, är undantagna från samtliga föreskrifter under A utom A3, A4, A6, A9, A10 och A11.

B. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 6 § MB OM FÖRPLIKTELSE FÖR ÄGARE OCH INNEHAVARE AV SÄRSKILD RÄTT ATT TÅLA VISS INTRÅNG

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning av naturreservatet
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor
3. anläggande och underhåll av en parkeringsyta på den plats som har markerats på bifogad karta (bilaga 1)
4. anläggande och underhåll av strövstigar och utsiktsplats. Utsiktsplatsen finns markerad på bifogad karta (bilaga 1). Till underhåll räknas bland annat att träd som fallit över stigarna får kapas och flyttas till annat ställe inom reservatet samt att siktröjning får genomföras i anslutning till utsiktsplatsen.
5. anläggande och underhåll av rastplats med bord och bänkar

6. naturvårdsbränning inom rasterat område på bifogad karta (bilaga 1), dock ej i brantmiljöer och brandrefugiala miljöer såsom myr och sumpskog
7. de säkerhetsåtgärder som krävs vid naturvårdsbränning. Inom rasterat område på bifogad karta (bilaga 1) får gran <30 år tas ner och föras ut ur reservatet som en säkerhetsåtgärd i samband med den första naturvårdsbränningen.
8. åtgärder för att efterlikna en naturlig störningsregim utanför naturligt brandrefugiala miljöer inom rasterat område på bifogad karta (bilaga 1), i form av markstörning, tillfällig stängsling kring tall- och lövträdsplantor, tillskapande av död ved samt granreducering genom röjning, luckhuggning och ringbarkning
9. beteshävd med erforderad stängsling
10. etablering av viltåker inom föreskriftsområde *iii* och *v* på bifogad karta (bilaga 1)
11. restaureringsåtgärder i form av avveckling och utförsel av gran samt friställning av grov hassel inom föreskriftsområde *i* på bifogad karta (bilaga 1)
12. röjning av granföryngring och igenväxningsvegetation inom föreskriftsområde *i* och *ii* på bifogad karta (bilaga 1)
13. friställning av äldre tall, ek och asp inom hela reservatet
14. återskapande av en naturlig vattenståndsregim kring vattendrag till och från Säbysjön samt hydrologisk restaurering av låglänt och dikespåverkad mark inom hela reservatet
15. bekämpning av invasiva och/eller främmande arter
16. underhåll av brukningsvägar genom att träd och buskar som hindrar framkomligheten beskärs, kapas och/eller flyttas till annan plats inom reservatet samt att brukningsvägar vid behov stärks upp med grus eller sand
17. röjning, frihuggning och markstörning i brynmiljöer utmed brukningsvägar
18. genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål

C. ORDNINGSFÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 30 § MB OM RÄTTEN ATT FÄRDAS OCH VISTAS INOM NATURRESERVATET SAMT OM ORDNINGEN I ÖVRIGT INOM NATURRESERVATET

Inom naturreservatet är det förbjudet att:

1. förstöra eller skada fast naturföremål
2. förstöra eller skada liggande eller stående döda träd eller buskar eller delar av träd eller buskar
3. ställa upp husvagn eller husbil under längre tid än 1 dygn

Inom naturreservatet är det utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

4. samla in ryggradslösa djur med fällor som dödar

5. plocka eller samla in mossor, lavar eller vedsvampar, med undantag för insamling av enstaka exemplar för den artbestämning som inte låter sig göras i fält
6. varaktigt sätta upp tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte utgöra hinder för förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan och som preciseras i fastställd skötselplan. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för normalt underhåll av vägar, broar och vägtrummor.

Inom naturreservatet är det, efter att tillstånd har erhållits av Länsstyrelsen, tillåtet för ansvarig väghållare för Säby ga:2 att ta ned träd och grenar som riskerar att hindra vägens framkomlighet och vid behov för skogsbruket bredda vägen.

Från föreskrifterna undantas åtgärder för vetenskaplig undersökning eller motsvarande för vilka tillstånd erhållits av Länsstyrelsen.

Undantag från föreskrifterna gäller för Säbysjön och Puketorpagölen.

UPPLYSNING

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än naturreservatsföreskrifterna gäller eller kan komma att gälla för området.

Uppgifter om naturreservatet

ADMINISTRATIVA DATA

Namn	Huvabacken
NVR-id	2050198
Areal	120 hektar (ha), varav 12 ha vatten <i>Säbysjön och Puketorpagölen med en yta på 11 ha (vattnen) ingår i reservatet enbart av arronderingsskäl, dvs. reservatet medför inga särskilda restriktioner för denna yta.</i>
Beslut om Natura 2000	Nej
Kommun	Vetlanda
Socken	Bäckaby
Lägesbeskrivning	20 km sydväst om Vetlanda och ca 1 km sydväst om Bäckaby kyrka.
Fastigheter	Del av Säby 1:2 (fastighetsreglering pågår), Säby s:4, Säby fs:6, Säby s:8 och Puketorp s:2.

Fastighetsägarkategori	Staten (Naturvårdsverket) och enskilda
Gräns	Enligt karta, bilaga 1. Gränsen ska mätas in enligt Naturvårdsverkets riktlinjer.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Naturreservatet Huvabacken utgörs till största del av en flerskiktad och olikåldrig lövblandad barrskog med inslag av mindre våtmarker. Spritt i området finns gammal tall och äldre lövträd av till exempel ek och asp. I delar av området förekommer naturskogsartad barrskog med mycket död ved, främst i områdets brantmiljöer. Intill Säbysjön finns värdefull strandskog med gammal klibbal och mycket död ved, där bland annat mindre hackspett har observerats. Någon kalavverkning har sannolikt aldrig ägt rum i reservatet utan trädskiktet har formats av plockhuggning, skogsbete och brand. I reservatets södra del finns en mycket artrik bäckmiljö där bland annat timmerskapania, grangräticka och rödlistade taggsvampar har noterats. Delar av reservatet består av öppna ytor i form av betesmark, jordbruksmark och öppna grusytor. Naturreservatet Huvabacken är av stor betydelse för bevarandet av biologisk mångfald. Totalt har 32 rödlistade arter noterats i området, ett mycket högt antal för en fastighet i Jönköpings län. Därtill finns ytterligare ett stort antal arter som signalerar höga naturvärden. Bland arterna finns nio arter som ingår i EU:s art- och habitatdirektiv och fågeldirektiv.

Bakgrund

Fastigheten Säby 1:2 i Vetlanda kommun tillföll Allmänna arvsfonden år 2014. Enligt lag (1994:243) om Allmänna arvsfonden får egendom som är av väsentlig betydelse från naturvårdssynpunkt avstås till juridisk person om denne har särskilda förutsättningar att ta hand om egendomen på lämpligt sätt. Med bakgrund av detta ansökte Naturvårdsverket hösten 2014 att delar av fastigheten Säby 1:2 skulle avstås till staten, i syfte att bilda ett naturreservat. Ansökan gjordes till Kammarkollegiet, som i sin tur gav Länsstyrelsen i Östergötlands län i uppdrag att utreda frågan. I sitt utlåtande biföll Kammarkollegiet Naturvårdsverkets begäran och fastigheten såldes till Naturvårdsverket i sin helhet. De delar av fastigheten som har höga naturvärden ingår i naturreservatet Huvabacken medan övriga delar säljs av.

Ett kontrakt om avverkning inom Säby 1:2 fanns när fastigheten tillföll Allmänna arvsfonden. För att förhindra att områdets höga naturvärden skulle gå förlorade beslutade Länsstyrelsen i Jönköpings län den 12 mars 2014 om interimistiskt förbud mot att utan Länsstyrelsens tillstånd utföra skogsbruksåtgärder i området. Ersättning har betalats ut till det skogsbolag som vägrats skogsavverkning på grund av det interimistiska förbudet.

I reservatet ingår även tre mindre samfälligheter. För två av samfälligheterna tecknades i augusti 2018 en överenskommelse om intrångsersättning mellan Länsstyrelsen och delägarna i samfälligheterna. För den tredje samfälligheten har värdering genomförts och ett förslag till överenskommelse om intrångsersättning tagits fram. Överenskommelsen är ännu inte undertecknad av parterna.

Under år 2017 fördes en dialog med markägarna till ytterligare två fastigheter kring Fageräng i södra delen av reservatet, i syfte att skapa ett långsiktigt skydd för de höga naturvärden som finns knutna till bäckmiljön inom fastigheterna. På markägarnas önskan har Länsstyrelsen här valt att gå vidare med andra skyddsformer än naturreservat.

Samråd enligt 25 och 26 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. har skett med Naturvårdsverket, Vetlanda kommun och Skogsstyrelsen.

INKOMNA REMISSVAR

Den 17 januari 2018 skickades förslaget till beslut på remiss till Skogsstyrelsen, SGU, Vetlanda kommun och ett antal föreningar.

Vetlanda kommun ställer sig positiva till bildandet av naturreservatet inklusive skötselplan. Naturskyddsförening Vetlanda är mycket positiva till bildandet av naturreservatet och lyfter fram områdets värden för biologisk mångfald, friluftsliv och som kunskapsbank för den som vill fördjupa sitt naturintresse. SGU har meddelat att de avstår från att yttra sig i ärendet.

Samtliga remissvar har behandlats och delvis beaktats i beslutet eller skötselplanen.

Motivering

BESTÄMMELSER

Enligt 7 kap. 4 § MB får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § MB ska i ett beslut om att bilda naturreservat skälen för beslutet anges. I beslutet ska också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt,

fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

I 7 kap. 6 § MB anges att om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. bereds tillträde till mark för allmänheten där allmänheten annars inte har rätt att vistas,
3. utförs gallring, röjning, slätter, plantering, betesdrift, avspärning eller liknande åtgärder, eller
4. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I 7 kap. 25 § MB anges att vid prövning av frågor om skydd av områden enligt detta kapitel ska hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

I 7 kap. 30 § MB stadgas att föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. Föreskrifterna ska gälla omedelbart, även om de överklagas.

I 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. anges bl.a. att länsstyrelsen ansvarar i länet för områdesskyddet.

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska länsstyrelsen fastställa en skötselplan för ett naturreservats långsiktiga vård. En skötselplan ska ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat.

Länsstyrelsen får, enligt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., meddela föreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB.

Av 2 kap. 6 § MB framgår att för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Bestämmelserna i 3 och 4 kap. ska, bl.a. vid prövning av frågor enligt 7 kap., tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden.

Enligt 5 § förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. ska den myndighet, som ska tillämpa bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken i ett ärende, i beslutet ange om den prövade anläggningen, verksamheten eller åtgärden går att förena med en från allmän

synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande regionplanen eller kommunala översiktsplanen.

BEDÖMNING

Länsstyrelsen arbetar med genomförande av de av riksdagen beslutade miljömålen. Naturreservatsbildning av Huvabacken bidrar till att miljö kvalitetsmålen "Levande skogar", "Myllrande våtmarker" och "Ett rikt växt och djurliv" kan uppfyllas.

Huvabacken har en hög artrikedom knuten till framförallt lövblandad barrskog och naturskogsartad barrskog med en rik förekomst av död ved. Större delen av området har en struktur och artsammansättning som tyder på en lång skoglig kontinuitet. Prioriterade bevarandevärden i form av gammal tall (> 200 år), ek och asp finns spritt i hela området. Höga naturvärden finns även knutna till områdets strandskog med klibbal, bäckmiljö och betesmarker. Reservatet är av stor betydelse för bevarandet av biologisk mångfald. Totalt har 32 rödlistade arter noterats. Tre av de rödlistade arterna berörs dessutom av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för hotade arter; utter, timmerskapania och brödtaggsvamp. I området finns också ett stort antal signalarter. Nio av arterna ingår i EU:s art- och habitatdirektiv och fågeldirektiv. Skogsstyrelsen har pekat ut sex nyckelbiotoper och två naturvärdesobjekt i området. Därtill har ytterligare åtta områden med nyckelbiotopskvaliteter noterats vid en fördjupad nyckelbiotopsinventering genomförd av Naturskyddsföreningen. En av de faktiska nyckelbiotoperna utgör dessutom biotopskydd i form av ca tio ha äldre naturskogsartad skog (SK 568-2006). Då ett långsiktigt skydd i form av naturreservat utgör ett starkare skydd än ett biotopskydd är tanken att biotopskyddet upphävs i samband med att beslutet om naturreservatet Huvabacken vinner laga kraft.

Huvabacken är prioriterat för långsiktigt skydd och har högsta poäng enligt Strategi för formellt skydd av skog i Jönköpings län (Strategi för formellt skydd av skog i Jönköpings län. 2006. Länsstyrelsen i Jönköpings län och Skogsvårdsstyrelsen Jönköping- Kronoberg). Huvabacken ligger inom värde trakt med naturvärden knutna främst till barrskog (V11, Vintermossen) samt inom det bränningslandskap som pekats ut av länsstyrelserna i Strategi för naturvårdsbränning i sydöstra Sveriges skyddade skogsområden år 2012–2022. Omkring 600 meter söder om Huvabacken ligger Vintermossen där 62 ha skyddas som naturreservatet. Huvabacken med omkringliggande skyddade områden bedöms ha mycket goda förutsättningar för att långsiktigt bevara biologisk mångfald.

Länsstyrelsen bedömer att områdets höga naturvärden motiverar ett skydd mot bland annat avverkning av skog, borttransport av död ved och exploatering. För att bevara områdets naturvärden är området i behov av en anpassad skötsel i form av åtgärder där effekterna av en naturlig

störningsregim efterliknas i skogsmark och beteshävd upprätthålls på öppna ytor. Området ska därför skyddas som naturreservat.

Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att skydda och bevara biologisk mångfald knuten till lövblandad barrskog och naturskogsartad barrskog med inslag av våtmarker och brantmiljöer. Föreskrifterna är även avsedda att bevara och vårda betesmark, öppna grusytor och gammal och solbelyst tall, ek och asp samt att tillgodose behov av områden för friluftsliv. Länsstyrelsen har enligt 7 kap. 25 § MB avvägt föreskrifterna för området mot sakägares intresse och bedömer att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna i 3 MB och med den för området gällande översiktsplanen.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen (Miljö- och energidepartementet) **genom skrivelse till Länsstyrelsen** – se bilaga 4 (formulär 23).

Upplysning

Beslutet kungörs i länets författningssamling samt i berörda dagstidningar. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB träder i kraft den 28 december 2018 och de gäller omedelbart även om de överklagas. Kungörelsen införs i Smt-gruppen den 29 november, vilket innebär att ett eventuellt överklagande ska ha inkommit till Länsstyrelsen senast den 20 december.

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsråd Anneli Wirtén beslutat och naturvårdshandläggare Johan Staaf varit föredragande, har även avdelningschef Per Hallerstig och tillförordnad enhetschef naturskydd och tillsyn Henrik Gustafsson medverkat

Anneli Wirtén

Johan Staaf

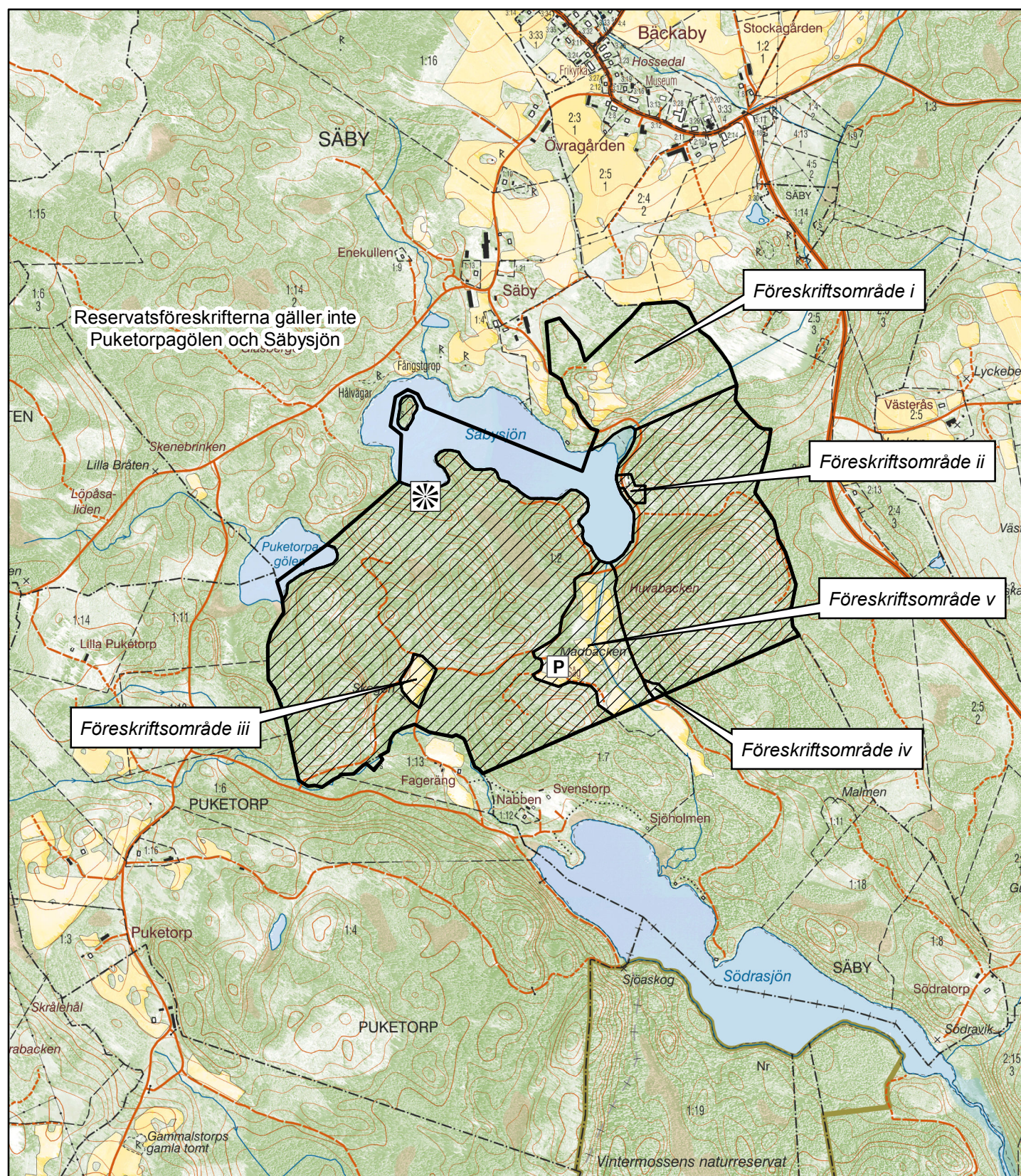
Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan med bilagor
3. Sakägarförteckning
4. Hur man överklagar

Tillhör Länsstyrelsens beslut
2018-11-23, dnr 511-2609-2014

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

© Lantmäteriet Geodatasamverkan
© Länsstyrelsen Jönköping

Parkering

Utsiktsplats

Reservatsgräns

Rastrerat område, se föreskrift B6, B7 och B8 om naturvårdsbränning m.m.

1:15 000

Skötselplan för naturreservatet Huvabacken i Vetlanda kommun

Innehållsförteckning

SKÖTSELPLANENS GILTIGHETSTID.....	2
1. SYFTET MED NATURRESERVATET	2
2. BESKRIVNING AV OMRÅDET	2
2.1 Administrativa data	2
2.2 Topografi, geologi och hydrologi	3
2.3 Historik och markanvändning	3
2.4 Växt- och djurliv	4
2.5 Friluftsliv	5
2.6 Bebyggelse och anläggningar	5
2.7 Källförteckning	6
3. MÅL OCH SKÖTSELÅTGÄRDER FÖR NATURRESERVATET	6
3.1 Övergripande mål med skötseln	6
3.2 Skötselområden med bevarandemål och åtgärder	7
3.3 Friluftsliv och gränser	13
3.4 Sammanfattning av planerade skötselåtgärder	15
4. DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING	16
4.1 Uppföljning av skötselåtgärder	16
4.2 Uppföljning av bevarandemål	16
5. BILAGOR	16

Skötselplanens giltighetstid

Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen i Jönköpings län 2018 och gäller tills vidare men bör revideras när tillsyn eller uppföljning visar att behov finns. Beslutets syfte och föreskrifter sätter ramarna för skötselplanens revidering. Beslut om naturreservat fattades den 23 november 2018.

Vid frågor om skötsel av reservatet kontakta Länsstyrelsens växel, telefon: 010-223 60 00.

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald knuten till en mosaik av värdefulla naturmiljöer såsom olikåldrig lövblandad barrskog, naturskogsartade brantmiljöer, skyddsvärda träd, strandskog, bäckmiljöer och öppna marker. Syftet är också att stärka dessa naturmiljöer genom en för området lämplig skötsel där hävd sker av öppna marker, en naturlig vattenståndsregim återskapas, skyddsvärda träd vårdas och bevaras samtidigt som en naturlig störningsregim efterliknas i skogsmark, i första hand genom återkommande naturvårdsbränningar. Att tillgodose behov av områden för friluftsliv är också ett syfte med naturreservatet.

2. Beskrivning av området

2.1 ADMINISTRATIVA DATA

Namn	Huvabacken
Skyddsform	Naturreservat
Areal	120 hektar (ha) varav vatten 12 ha
Beslut om Natura 2000	Nej
IUCN-kategori	IV – Habitat/Artskyddsområde
Miljömål	Levande skogar, Myllrande våtmarker, Ett rikt växt- och djurliv
Län	Jönköping
Kommun	Vetlanda
Socken	Bäckaby
Naturgeografisk region	Sydsvenska höglandets centrala och östra delar (13)
Mittpunktskoordinater	N6346000 – E495300 (SWEREF99TM)
Lägesbeskrivning	20 km sydväst om Vetlanda och ca 1 km sydväst om Bäckaby kyrka
Fastigheter	Del av Säby 1:2 (fastighetsreglering pågår), Säby S:4, Säby fs:6, S:8 och Puketorp S:2 Nyttjanderätter och servitut redovisas i sakägarförteckningen, bilaga 3
Markägarkategorier	Staten genom Naturvårdsverket och enskilda

Gräns Enligt beslutskartan, bilaga 1. Gränsen ska mätas in enligt Naturvårdsverkets riktlinjer.

Förvaltare Länsstyrelsen i Jönköpings län

Areal per markslag

Skog	94 ha
Impediment	3 ha
Vatten	12 ha
Övrigt	11 ha

Naturtyper

Natura 2000-habitat

Lövblandad barrskog	49 ha	Taiga (9010)	41 ha
Tallskog	15 ha	Taiga (9010)	15 ha
Granskog	7 ha	Taiga (9010)	7 ha
Triviallövskog med ädellövinslag	2 ha	Ej Natura 2000-habitat	
Triviallövskog	1 ha	Ej Natura 2000-habitat	
Våtmark	3 ha	Ej Natura 2000-habitat	
Sjöar och vattendrag	12 ha	Ej Natura 2000-habitat	
Övrig öppen mark	10 ha	Ej Natura 2000-habitat	
Odlad mark	1 ha	Ej Natura 2000-habitat	
Ungskog inklusive hyggen	20 ha	Ej Natura 2000-habitat	

2.2 TOPOGRAFI, GEOLOGI OCH HYDROLOGI

Området är småkuperat med berg i dagen på flera ställen. Berggrunden utgörs av sur intrusivbergart med bland annat granit, granodiorit och monzonit. Nordöstra delen är basisk till ultrabasisk (s.k. grönsten), vilket ger mycket goda förutsättningar för en rik växt- och svampflora. Jordarten är morän och fläckvis är jordtäcknet mycket tunt eller saknas helt. Genom reservatsområdet går ett stråk av isälvsediment med sand-block. Artfynd i hela området indikerar kalkpåverkan. Längst upp på bergskullen Huvabacken ligger områdets högsta punkt, 275 meter över havet (m.ö.h.). Lägsta punkten i reservatet ligger 205 m.ö.h., vilket betyder att höjdskillnaden i området hamnar på 70 meter. Reservatet ligger inom huvudavrinningsområdet Mörrumsån och delavrinningsområdet ”inloppet i Klockesjön”. Vattenförekomsterna Säbysjön och Puketorpagölen ingår delvis i reservatet. Från Puketorpagölen rinner en bäck längs med reservatets sydvästra gräns. Både till och från Säbysjön löper diken/vattendrag genom reservatet. Det nuvarande diket som löper söderut från Säbysjön genom Madbacken är troligen ett rätat naturligt vattendrag.

2.3 HISTORIK OCH MARKANVÄNDNING

Huvabacken och området kring Säby var tidigare ett säteri och flera historiska kartor finns över området. Den tidigaste är ”Geometrisk avmätning från år 1685”. På denna karta sträcker sig äng och åkermark kring Säby gård fram till den bäck som mynnar i Säbysjöns nordöstra del. Söder om bäcken är det skog och hagmark. Även vid storskifteskartan från

år 1811 och lagaskifteskartan från år 1886 går inägorna fram till tidigare nämnda bäck. På dessa kartor går även att utläsa inägor vid kanalen mellan Säbysjön och Södrasjön (Madbacken).

Övriga delar av området har en struktur och artfynd som tyder på en lång skoglig kontinuitet. Enligt uppgift från Skogsstyrelsen har det aldrig kalavverkats eller planterats på fastigheten, utan uttag av träd har skett främst genom plockhuggning/dimensionshuggning. På senare år tycks virkesuttaget ha varit större i delar av området, vilket har medfört en hög andel granföryngring på dessa ytor. Vid Madbacken finns rester kvar från en gammal såg som troligtvis användes för sågning av virke för vidare försäljning. Det finns uppgifter om en brand i delar av området kring slutet av 1800-talet och i området finns tecken på småbränder även på senare år.

Inom reservatet finns två registrerade kulturhistoriskt intressanta torplämningar (RAÄ-nummer: Bäckaby 143:1 och Bäckaby 144:1). Därutöver finns en kvarnlämning med tillhörande fördämningsvall där Puketorpborna ägde en bit kring bäcken gemensamt (RAÄ-nummer: Bäckaby 40:1). Denna ligger intill bäcken en knapp kilometer uppströms Södrasjön. Dammen har inte varit i funktion under åtminstone de senaste 100 åren och idag är dammen bevuxen av blandsumpskog med al och gran, genom vilken bäcken rinner.

2.4 VÄXT- OCH DJURLIV

Naturreservatet Huvabacken utgörs till största del av flerskiktad och olikåldrig lövblandad barrskog med inslag av våtmarker och naturskogsartad barrskog, främst i områdets brantmiljöer. Spritt i området finns gammal tall (>200 år) och äldre lövträd av till exempel ek och asp. Förekomsten av aspgelélav, barkticka och asphättemossa tyder på att det finns en kontinuitet av gammal asp i området. Trädbeståndet har till största del formats av plockhuggning och skogsbete. Arter som vedtrappmossa, knärot, orange taggsvamp och dropptaggsvamp samt tiotalet andra signalarter signalerar om lång skoglig kontinuitet. Dimensionshuggning av gran har resulterat i att det finns få riktigt gamla granar kvar i området, dock är tillgången på död ved i allmänhet rik. Delar av området bär spår av brand.

I sydöstra delen av reservatet ligger höjdpartiet Huvabacken. Skogen är där naturskogsartad och domineras av äldre tall, gran, asp och björk. Huvabackens västvända brant har pekats ut som biotopskydd av Skogsstyrelsen. Arter såsom knärot och havstulpanlav signalerar om en lång skogskontinuitet och förekomsten av grön sköldmossa, långfliksmossa och vedtrappmossa tyder på en kontinuitet av lågor i fuktig miljö. I reservatet finns ytterligare ett antal naturskogsartade brantmiljöer, exempelvis en sydvästvänd rasbrant på höjdpartiet i reservatets nordöstra del. Där finns arter som gynnas av såväl slutna fuktiga miljöer, t.ex. lunglav och stor revmossa, som öppna solbelysta ytor, t.ex. bergjohannesört och skogsklocka. Branten är blockrik och har ett stort inslag av grov asp och liggande död ved. Ovan rasbranten utgörs marken av betesmark omgiven av

brynmiljöer och en naturligt uppkommen skog på före detta skogsbetad mark. Här finns ett antal gamla, grova ekar samt hasselbuketter, gamla enar och hålträd. Markerna har tills relativt nyligen hävdats genom fårbeta.

Intill Säbysjön finns värdefull strandskog med gammal klibbal och mycket död ved där entita och mindre hackspett har noterats. I reservats västra del rinner en mindre skogsbäck mellan Puketorpagölen och Södrasjön. Kring Fageräng är denna bäckmiljö särskilt artrik med sju rödlistade och ett tiotal signalarter av mossor, lavar och kärlväxter. Utav dessa kan särskilt nämnas de rödlistade arterna aspgelélav, dunmossa, loppstarr och liten hornflikmossa. Även den rödlistade bladlevermossan timmerskapania, som är upptagen i Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP), liksom de sällsynta svamparna grangråticka, skarp dropptaggsvamp, svart taggsvamp och dofttaggsvamp har noterats i området. Spår av utter har noterats längs med vattnet.

Reservatet är av stor betydelse för bevarandet av biologisk mångfald. Totalt har 32 rödlistade och hotade arter noterats, bland dessa är tre listade som starkt hotad (EN), fyra listade som sårbar (VU) och 25 listade som nära hotad (NT). Tre av de rödlistade arterna berörs dessutom av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för hotade arter; utter, timmerskapania och brödtaggsvamp. I området finns även ett stort antal signalarter samt nio arter som ingår i EU:s artdirektiv och fågeldirektiv. Det finns ett beslut om biotopskydd av Skogsstyrelsen (SK 568-2006) samt sex nyckelbiotoper och två naturvärdesobjekt inom reservatet. Därtill har ytterligare åtta områden med nyckelbiotopskvaliteter noterats vid en fördjupad nyckelbiotopsinventering genomförd av Naturskyddsföreningen. Fågelarter såsom pärluggla, sparvuggla, mindre hackspett, spillkråka och tjäder finns i området. Reservatets markflora har en rik förekomst av kalkgynnade arter såsom kungsmänta och spenört.

Kända förekomster av signalarter och rödlistade arter finns samlade i bilaga 2a.

2.5 FRILUFTSLIV

Området har tidigare inte nyttjats som friluftsområde i någon större utsträckning. Genom reservatsbildningen tillgängliggörs delar av området, bland annat genom iordningställandet av en parkeringsplats samt en utmarkerad strövstig. Information om området och dess naturvärden ska finnas att tillgå på Länsstyrelsens hemsida. Det finns en orienteringskarta över området, framtagen av klubbarna OK Bävern, OK Njudung och Landsbro IF.

2.6 BEBYGGELSE OCH ANLÄGGNINGAR

I reservatet förekommer jaktorn och en bro över bäcken från Säbysjöns mynning, samt ett par mindre broar/spänger över bäcken från Puketorpagölen. Inga övriga byggnader finns i reservatet. Fungerande ledningar saknas i området. I området finns även rester av taggtråd.

2.7 KÄLLFÖRTECKNING

Lantmäteriet. Historiska kartor. Bäckaby socken Säby nr 1. 1685, 1811 och 1886.
Länsstyrelsen i Jönköpings län, 1995. Natur i Jönköpings län.
Länsstyrelsen och Skogsvårdsstyrelsen. Strategi för formellt skydd av skog i Jönköpings län. Meddelande 2006:8.
Länsstyrelserna. Strategi för naturvårdsbränning i sydöstra Sveriges skyddade skogsområden år 2012–2022
Naturskyddsföreningen. Nyckelbiotopsbeskrivningar, 1990-tal.
Riksantikvarieämbetet. Fornlämningsregistret.
SGU, 2013. Jordartskartan förenklad 1:100 000–200 000
SGU, 2012. Berggrund lokal skala 1:50 000
Skogsstyrelsen. Nyckelbiotopsbeskrivningar.
www.artportalen.se

3. Mål och skötselåtgärder för naturreservatet

3.1 ÖVERGRIPANDE MÅL MED SKÖTSELN

Naturreservatet ska utgöra en mosaik av värdefulla naturmiljöer såsom olikåldrig lövblandad barrskog, naturskogsartade brantmiljöer, strandskog, bäckmiljöer och öppna marker. Området ska ha en fortsatt hög biologisk mångfald. Främmande arter ska inte utgöra ett hot mot områdets ekosystem och får i förekommande fall bekämpas. För att säkerställa en fortsatt kontinuitet av prioriterade bevarandevärden i form av gammal tall, ek och asp ska frihuggning kring dessa träd ske vid behov inom hela reservatet.

Skötseln av reservatets skogsbeklädda områden ska vara inriktad på att efterlikna en naturlig störningsregim, i första hand genom återkommande naturvårdsbränningar. Bränningarna ska syfta till att skapa de strukturer och funktioner som är typiska för en brandpräglad skog i olika successionsstadier. Om naturvårdsbränning inte är genomförbart eller inte får önskad effekt kan åtgärder som efterliknar en naturlig störningsregim utföras. I brantmiljöer och naturligt fuktiga miljöer såsom myr och sumpskog ska intern dynamik råda. Efter särskild utredning får hydrologisk återställning ske av låglänt, dikespåverkad mark i hela reservatet samt en naturlig vattenståndsregim skapas kring rätade vattendrag till och från Säbysjön. Reservatets nordöstra del, som utgörs av betad och tidigare betad mark, ska skötas genom fortsatt hävd.

Inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald ska området tillgängliggöras för friluftslivet, bland annat genom anläggande av parkeringsyta, en markerad led samt bord och bänkar. Vid stormfällningar ska vägar och den markerade leden göras tillgängliga igen.

Reservatet är indelat i tre skötselområden:

1. Lövblandad barrskog, delvis med brandpräglad karaktär
2. Tidigare betad mark med inslag av ädellövträd
3. Öppna ytor och arronderingsmark med rätat vattendrag i behov av hydrologisk restaurering

3.2 SKÖTSELOMRÅDEN MED BEVARANDEMÅL OCH ÅTGÄRDER

För skötselområdesindelning, se skötselplankarta bilaga 2b.

SKÖTSELOMRÅDE 1	LÖVBLANDAD BARRSKOG	99 HA
Naturtyp:	Lövblandad barrskog	41 ha
	Tallskog	15 ha
	Granskog	7 ha
	Triviallövskog	1 ha
	Ungskog inklusive hyggen	20 ha
	Våtmark	3 ha
	Sjöar och vattendrag	12 ha
Natura 2000-habitat:	Taiga (9010)	63 ha

OMRÅDESBESKRIVNING

Skötselområdet innefattar större delen av naturreservatet. Den centrala och västra delen är småkuperad och speglar flera biotoper såsom lövblandad barrskog, gles bondeskog, tallskog, rasbranter och våtmarker med blöthål som håller vattenspegel. Skogen är bitvis gles och uppvisar stor ålders- och diameterspridning. Spritt i området finns gammal tall, flertalet uppskattningsvis över 200 år gamla. Tillgången på död ved är rik. Trädbeståndet är format av plockhuggning, skogsbete och brand, någon kalavverkning har sannolikt aldrig ägt rum. I området finns pärluggla, spurvuggla, mindre hackspett, spillkråka och tjäder. Intill Säbysjön finns värdefull strandskog med gammal klibbal och mycket död ved.

Foto: Lövblandad barrskog i reservatets västra del.

Sydöstra delen av skötselområdet utgörs av höjdpartiet Huvabacken, vars västvända brant är beslutad som biotopskyddsområde av Skogsstyrelsen. Skogen är naturskogsartad och domineras av äldre gran, tall, asp och björk. Arter såsom knärot och havstulpanlav signalerar om en lång skogskontinuitet och förekomsten av grön sköldmossa, gränsticka och vedtrappmossa tyder på en kontinuitet av lågor i fuktig miljö. En mindre brand i slutet av 1800-talet har gett upphov till en s.k. lövbränna i delar av branten, där andelen likåldrig björk och asp nu är betydligt högre än i den omgivande barrskogen.

Foto: Bergsbrant med naturskogsartad barrskog vid Huvabacken.

I Säbysjön ligger en ö med såväl äldre barr- som lövträd. Säbysjön och Puketorpagölen ingår i reservatet enbart av arronderingsskäl och har därmed ingen utpekad skötsel.

Foto: Ö i Säbysjön med såväl äldre barr- som lövträd.

Längs med reservatets yttergräns i sydväst (kring Fageräng) finns en biologiskt värdefull bäckmiljö. Där har sju rödlistade arter samt ett tiotal

signalarter av mossor, lavar och kärlväxter noterats. Vattendraget har i sig inga utpekade naturvärden men är viktigt för bäckmiljön och dess mikroklimat i stort. Över vattendraget finns en träbro och intill bäckfåran finns rester av en gammal bro. På denna växer en intressant flora av levermossor med flera rödlistade arter. Kring vattendraget växer lövblandad barrskog, med ett stort inslag av tall och al.

Foto: Artrik bäckmiljö i reservatets södra del.

BEVARANDEMÅL

Skötselområdet ska utgöras av flerskiktad och olikåldrig lövblandad barrskog med inslag av våtmark, sumpskog och naturskogsartad tall- eller granskog. Det ska finnas en kontinuerlig förnygring av tall och lövträd. Spritt i området ska finnas gammal och solbelyst tall och asp. I hela området ska det finnas rikligt med stående och liggande död ved i varierande grovlek och nedbrytningsgrad. Processer och strukturer ska förekomma i sådan omfattning att typiska arter av svampar, lavar, växter, fåglar och insekter som är beroende av dessa kan fortleva långsiktigt i området. Arealen mosaikartad lövblandad barrskog med inslag av våtmarker, bäckmiljö och naturskogsartad tall- eller granskog ska vara minst 67 ha. Med tiden ska de 20 hektaren som idag är ungskog utvecklas till värdefulla naturmiljöer och ingå i den lövblandade barrskogen som då kommer att ha en utbredning på 87 ha. Minst 63 ha av skötselområdet ska utgöras av Natura 2000-naturtypen taiga (9010).

RESTAURERINGSÅTGÄRDER

- Inför en eventuell naturvårdsbränning ska avveckling av ung gran (<30 år) ske i de delar av området som har plockhuggits hårt. Större delen av det avvecklade materialet ska föras ut ur reservatet. Åtgärden utförs av säkerhetsskäl och syftar till att minimera risken för toppbränder vid en naturvårdsbränning. Åtgärden utförs endast i samband med den första naturvårdsbränningen.
- Möjligheten till hydrologisk återställning av låglänt, dikespåverkad mark ska utredas. Eventuella åtgärder ska inte ha negativ påverkan på mark utanför naturreservatets gränser.

LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

- Naturvårdsbränning ska utföras i de delar av skötselområdet där detta är praktiskt genomförbart, dock ej i brantmiljöer och brandrefugiala miljöer såsom myr och sumpskog. Bäckmiljön längs reservatets yttergräns i sydväst får brännas, men där är det särskilt viktigt att bränningen har låg intensitet. Naturvårdsbränningarna ska syfta till att reducera humuslagret, möjliggöra föryngring av tall och lövträd, begränsa andelen gran och skapa en gles skog där marken blir solbelyst. Därtill ska bränningarna syfta till att skapa viktiga strukturer såsom död ved och blottad jord och sten. Naturvårdsbränningarna ska vara lågintensiva och kontrollerade och föregås av de säkerhetsarrangemang som krävs för att genomföra en säker bränning. En första naturvårdsbränning bör ske senast år 2030 och sedan ska bränning genomföras i ett intervall om 20 till 50 år.
- Om naturvårdsbränning inte är genomförbart eller inte får önskad effekt kan åtgärder som efterliknar en naturlig störningsregim utföras i skötselområdet, dock ej i brantmiljöer och brandrefugiala miljöer såsom våtmarker och fuktstråk. Till dessa åtgärder räknas bland annat markstörning, punktbränning, tillfällig stängsling kring tall- och lövträdsplantor, tillskapande av död ved, röjning, luckhuggning och ringbarkning av gran. Åtgärderna ska syfta till att reducera gran och säkerställa en fortsatt föryngring av tall och lövträd (främst asp, sälk och björk) men även till att skapa strukturer såsom död ved och blottad jord och sten. Dessa åtgärder bör utföras med ett tätare intervall än naturvårdsbränningarna. Särskild hänsyn ska tas till bäckmiljön längs reservatets yttergräns i sydväst.
- Tall och asp friställs vid behov för att säkerställa en fortsatt kontinuitet av gamla trädindivider av dessa trädslag i området samt skapa solbelysta ytor som gynnar bland annat områdets insektsfauna. Behovsutredning sker vart 10:e år. Eventuella träd som tas ner vid friställningen lämnas som död ved inom reservatet.
- När skogsbete inletts i skötselområde 2 kan skogsbetet med fördel utökas till att inbegripa även det område i skötselområde 1 som ligger mellan skötselområde 2 och Huvabacken.

SKÖTSELOMRÅDE 2	F.D. SKOGBETESMARK	12 HA
Naturtyp:	Övrig öppen mark	2 ha
	Lövblandad barrskog	8 ha
	Triviallövskog med ädellövinslag	2 ha
Natura 2000-habitat:	Ej Natura 2000-habitat	

OMRÅDESBESKRIVNING

Skötselområdet utgörs av öppen betesmark omgiven av brynmiljöer och en naturligt uppkommen skog på före detta skogsbetad mark. En mindre yta inom skötselområdet var registrerad som betesmark redan år 1685. I området finns värdefulla strukturer såsom död ved, hasselbuketter, gamla enar och hålträäd. Fyra grova ekar vittnar om ett tidigare öppet trädskikt. Intill betesmarken ner mot bäcken som mynnar i Säbysjön finns en blockrik, sydvästvänd rasbrant med inslag av grov asp och rikligt med liggande död ved. I branten finns arter som gynnas av såväl slutna fuktiga miljöer som öppna solbelysta ytor.

Foto: Naturligt uppkommen skog på före detta skogsbetad mark i reservatets nordöstra del.

BEVARANDEMÅL

Skötselområdet ska utgöras av minst 1 ha öppen betesmark och ett upp till 12 ha stort område med gles skog dominerad av lövträd. Träden ska på sikt ha en varierad åldersfördelning med såväl gamla, grova naturvärdesträd som förnygring av lövträd. Ljusöppna miljöer ska förekomma i sådan omfattning att typiska arter som är beroende av dessa kan fortleva långsiktigt i området.

RESTAURERINGSÅTGÄRDER

- Avveckling av gran sker senast år 2022, i syfte att bibehålla ett öppet trädskikt dominerat av lövträd samt för att i delar av området återskapa ett område lämpligt för skogsbete. Granavvecklingen sker

lämpligtvis genom luckhuggning och friställning av befintliga lövträd eller tall. Nedtagna granar förs ut ur området.

- Spärrgreniga ekar och grov hassel friställs senast år 2022. Eventuella konkurrerande grövre lövträd som tas ner vid friställningen lämnas som död ved inom reservatet. Nedtagna granar bör föras ut ur området.
- Efter särskild utredning får åtgärder som syftar till att skapa en naturlig vattenståndsregim kring det dike/rätade vattendrag som mynnar i Säbysjön utföras, under förutsättning att ingen negativ påverkan sker på marker utanför naturreservatet.

LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

- Rökning av granföryngring sker i de fall detta bedöms nödvändigt för att bevara områdets lövträdsdominans. Behovsutredning sker vart 10:e år. Röjningsrester förs ut ur reservatet.
- Betesmarken hävdas fortsatt genom bete. Skogsbete kan med fördel förekomma även i övriga delar av skötselområdet. Lämpliga områden stängslas då av.

SKÖTSELOMRÅDE 3	ÖPPEN MARK, ARRONDERING	9 HA
Naturtyp:	Övrig öppen mark	8 ha
	Odlad mark	1 ha
Natura 2000-habitat:	Ej Natura 2000-habitat	

OMRÅDESBESKRIVNING

Skötselområdet består av öppna ytor. Skötselområde 3a utgörs av en samfällad grustäkt som håller på att växa igen på grund av utebliven täktverksamhet. Skötselområde 3b utgörs av igenväxande äng/betesmark, en liten tidigare odlad yta samt övriga öppna ytor. Skötselområdet genomskärs av ett rätat vattendrag i behov av hydrologisk restaurering. Skötselområde 3c utgörs av jordbruksmark.

Foto: Tidigare brukad mark vid madbacken / f.d. grustäkt.

BEVARANDEMÅL

Delområde 3a ska utgöras av en minst 0,5 ha öppen yta med blottad sand/grus. Delområde 3b ska utgöras av 7,5 ha öppen mark med brynmiljöer eller glest trädbevuxen mark. Det rätade vattendraget med omgivande mark ska ha övergått till ett mer naturligt vattendrag/våtmarksområde. Delområde 3c ska utgöras av 1 ha jordbruks- eller betesmark omgiven av brynmiljöer.

RESTAURERINGSÅTGÄRDER

- Röjning av igenväxningsvegetation inom skötselområde 3a bör utföras senast år 2022, i syfte att bibehålla öppna, solbelysta grusytor.
- Skötselområde 3b kan med fördel användas som betesmark och får då stänglas efter behov. Är det inte möjligt att få till bete får området användas som viltåker alternativt tillåtas växa igen och på sikt övergå i skötselområde 1.
- Möjligheten till hydrologisk återställning ska utredas, i syfte att återskapa en naturlig vattenståndsregim i området. Eventuella åtgärder ska föregås av en särskild utredning och får inte ha någon negativ påverkan utanför naturreservatets gränser.

LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

- Skötselområde 3a bör hållas fortsatt fritt från igenväxningsvegetation genom återkommande röjningar med ca 10 års mellanrum. Är detta inte prioriterat ska området tillåtas växa igen och på sikt övergå i skötselområde 1.
- Skötselområde 3c bör fortsatt brukas eller användas som betesmark, alternativt viltåker. Är detta inte möjligt ska området växa igen och på sikt övergå i skötselområde 1.

3.3 FRILUFTSLIV OCH GRÄNSER

En parkeringsplats kommer att anläggas för besökare som kommer till reservatet med bil. Informationsskyltar ska sättas upp på tre platser. Rastbord och bänkar kommer att ställas i ordning på två platser i reservatet. En utmarkerad strövstig kommer att anläggas som bland annat passerar en utsiktsplats som kommer att siktröjas vid behov.

För lokalisering av friluftsanordningar, se karta i bilaga 2b.

BEVARANDEMÅL

Gränsmarkeringen för området ska vara i gott skick. Besökare till reservatet ska kunna ta del av föreskrifter och information om områdets naturvärden genom informationstavlor som är i gott skick. Informationen i området ska förhöja upplevelsen av besöket, hjälpa besökarna att få sina förväntningar uppfyllda och bidra till att syftet med områdesskyddet uppnås. Reservatet ska vara lättillgängligt för besökare. Det ska finnas en väl underhållen

parkeringsplats för reservatets besökare, med plats för minst fyra personbilar. Det ska finnas en utmarkerad och väl underhållen strövstig som sträcker sig genom delar av reservatet. I reservatet ska det finnas två rastplatser med bord och bänkar.

SKÖTSELÅTGÄRDER

- Naturreservatets gränser ska markeras enligt Naturvårdsverkets anvisningar inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft.
- Informationstavlor ska placeras ut inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft. Informationstavlorna ska innehålla en karta över området och information om naturreservatets naturvärden samt naturreservatsföreskrifter för allmänheten.
- En parkeringsplats för minst fyra personbilar iordningställs inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft, på den plats som markerats på bifogad skötselplan (bilaga 2b). Besökare bör hänvisas in i området söderifrån, för att undvika trafik genom gården strax norr om reservatet.

Foto: Utsiktsplats längs med den utmarkerade strövstigen.

- Bord och bänkar iordningställs inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft, på de ställen som markerats på bifogad skötselplan (bilaga 2b).
- En utmarkerad strövstig anläggs inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft, förslagsvis genom den sträckning som markerats på bifogad skötselplan (bilaga 2b). Strövstigen ska underhållas kontinuerligt, bland annat genom att träd som fallit över stigen flyttas till annan plats i reservatet. Strövstigen kan utökas

för att även innefatta andra miljöer i reservatet, exempelvis den naturskogsartade miljön kring höjdpartiet Huvabacken.

- Vid behov röjs igenväxningsvegetation intill den utsiktsplats som markerats på bifogad skötselplankarta (bilaga 2b), för att bibehålla utsikten.
- De vägar som har markerats på skötselplankartan (bilaga 2b) ska underhållas och vara väl framkomliga med bil. Eventuella träd som faller över vägen ska kapas och flyttas till annan plats i reservatet.
- Övriga vägar och brukningsvägar får underhållas vid behov.

3.4. SAMMANFATTNING AV PLANERADE SKÖTSELÅTGÄRDER

Åtgärd	Var	När
Gränsmarkering	Reservatets yttergräns	Inom 1 år efter att beslutet vunnit laga kraft
Informationsskyltar	Enligt kartbilaga 2b	Inom 1 år efter att beslutet vunnit laga kraft. Underhålls kontinuerligt.
Parkeringsplats iordningställs och underhålls. Vägvisning.	Enligt kartbilaga 2b	Inom 1 år efter att beslutet vunnit laga kraft. Underhålls kontinuerligt.
En strövstig med utsiktsplats anläggs, markeras ut och underhålls	Enligt kartbilaga 2b	Inom 1 år efter att beslutet vunnit laga kraft. Underhålls kontinuerligt.
Bord och bänkar iordningställs och underhålls	Enligt kartbilaga 2b	Inom 1 år efter att beslutet vunnit laga kraft. Underhålls kontinuerligt.
Underhåll av vägar (och vid behov brukningsvägar)	Enligt kartbilaga 2b	Kontinuerligt
Avveckling av ung gran (<30 år) i områden som har plockhuggits hårt	Skötselområde 1	Inför en ev. bränning
Naturvårdsbränning/ åtgärder som efterliknar en naturlig störningsregim	Skötselområde 1	Senast år 2030 och sedan vart 20–50 år eller med ett tätare intervall
Friställning av tall och asp.	Skötselområde 1	Vid behov. Behovsutredning sker vart 10:e år
Avveckling och utförsel av gran	Skötselområde 2	Senast år 2022
Friställning av ek och grov hassel	Skötselområde 2	Senast år 2022

Röjning av granföryngring	Skötselområde 2	Vid behov. Behovsutredning sker vart 10:e år
Bete och eventuell stängsling	Skötselområde 2 och ev. del av 1	Kontinuerligt
Eventuellt bete och stängsling/brukande alternativt etablering av viltåker	Skötselområde 3b och 3c	Kontinuerligt
Röjning av igenväxningsvegetation	Skötselområde 3a	Senast 2022 samt vid behov. Behovsutredning sker vart 10:e år
Särskild utredning av möjligheten till hydrologisk återställning av låglänt, dikes-påverkad mark samt diken till och från Säbysjön	Skötselområde 1,2 och 3b	Senast 2020
Hydrologisk restaurering	Skötselområde 1,2 och 3b	Efter utredning

4. Dokumentation och uppföljning

4.1 UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Skötselåtgärder som utförs inom naturreservatet ska följas upp och dokumenteras enligt Naturvårdsverkets och Länsstyrelsens riktlinjer.

4.2 UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL

En fördjupad uppföljning av naturreservatets värden (natur- och friluftslivs-värden) och de uppsatta bevarandemålen bör ske. Uppföljningen ska ske enligt riktlinjer för uppföljning av skyddade områden.

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

5. Bilagor

- 2a Artlista
- 2b Skötselplankarta

Urval av arter inom naturreservatet Huvabacken

Nedan redovisas kända förekomster av rödlistade arter, signalarter, arter i EU:s art- och habitatdirektiv och fågeldirektiv samt andra arter av intresse. Arterna är indelade i grupp och därefter i bokstavsordning efter det svenska namnet med det latinska namnet inom parentes.

Kategori: EN (starkt hotad), VU (sårbar), NT (nära hotad), LC (tidigare rödlistad men 2015 bedömd livskraftig), S3 (høgt signalvärde), S2 (medelgott signalvärde), S1 (lågt signalvärde). EU (arter i art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet). ÅGP (art inom åtgärdsprogram för hotade arter).

Inventerat: det år som senaste fyndet observerades.

Referens: SKS (Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering), LST (Länsstyrelsen), AP (Artportalen), SNF (Svenska Naturskyddsföreningen), FV (Floraväktarna).

Tabell över kända förekomster av rödlistade arter, signalarter, arter i EU:s art- och habitatdirektiv och fågeldirektiv samt andra arter av intresse. Sekretessarter är inte angivna

Art	Kategori	Inventerat	Referens
Kärlväxter			
Ask (<i>Fraxinus excelsior</i>)	EN	2014	LST
Bergjohannesört (<i>Hypericum montanum</i>)	NT	1980	SNF
Blåsippa (<i>Hepatica nobilis</i>)	S1	1998	SKS
Bäckbräsa (<i>Cardamine amara</i>)	S2	1997	SNF
Grönpyrola (<i>Pyrola chlorantha</i>)	S2	1998	SNF
Knärot (<i>Goodyera repens</i>)	NT, S2	1999	SNF
Korallrot (<i>Corallorhiza trifida</i>)	S2	1997	SNF
Kärrfibbla (<i>Crepis paludosa</i>)	S2	1998	SKS
Loppstarr (<i>Carex pulicaris</i>)	VU	1998	SNF
Missne (<i>Calla palustris</i>)	S2	-	LST
Månlåbräken (<i>Botrychium lunaria</i>)	NT	2009	AP
Plattlummer (<i>Lycopodium complanatum</i>)	S2	1997	SNF
Ryl (<i>Chimaphila umbellata</i>)	EN, S2	2004	FV
Skogsklocka (<i>Campanula cervicaria</i>)	NT	1980	SNF
Sommarfibbla (<i>Leontodon hispidus</i>)	NT	2015	SNF
Spindelblomster (<i>Listera cordata</i>)	S3	1997	SNF
Strandlummer (<i>Lycopodiella inundata</i>)	NT	2016	SNF
Mossor			
Asphättemossa (<i>Orthotrichum gymnostomum</i>)	LC	1998	SKS

Blåmossa (<i>Leucobryum galucum</i>)	S2	1999	SKS
Dunmossa (<i>Trichocolea tomentella</i>)	LC, S3	1998	SKS
Flagellkvastmossa (<i>Dicranum flagellare</i>)	S3	1999	SNF
Fällmossa (<i>Antitrichia curtipendula</i>)	S3	1999	SKS
Grov baronmossa (<i>Anomodon viticulosus</i>)	S3	1998	SNF
Grov fjädermossa (<i>Neckera crispa</i>)	S3	1998	SNF
Grön sköldmossa (<i>Buxbaumia viridis</i>)	S3, EU	2010	LST
Guldlockmossa (<i>Homalothecium sericeum</i>)	S2	1998	SNF
Klippfrullania (<i>Frullania tamarisci</i>)	S3	1998	SNF
Kornknutmossa (<i>Odontoschisma denudatum</i>)	NT, S3	1997	SNF
Krusig ulota (<i>Ulota crispa</i>)	S2	2014	LST
Kruskalkmossa (<i>Tortella tortuosa</i>)	S3	1998	SNF
Liten hornflikmossa (<i>Lophozia ascendens</i>)	VU, S3	1998	SKS
Långflikmossa (<i>Novellia curvifolia</i>)	S3	1999	SKS
Platt fjädermossa (<i>Neckera complanata</i>)	S3	1997	SNF
Skogshakmossa (<i>Rhytidiadelphus subpinnatus</i>)	S2	1998	SKS
Skogstrappmossa (<i>Anastrophyllum michauxii</i>)	NT, S3	2004	LST
Stor revmossa (<i>Bazzania trilobata</i>)	S3	2002	SNF
Stubbspretmossa (<i>Herzogiella seligeri</i>)	S2	-	LST
Timmerskapania (<i>Scapania apiculata</i>)	EN, ÅGP	1998	SKS
Vedtrappmossa (<i>Anastrophyllum hellerianum</i>)	NT, S3	1999	SKS
Vålgig sidenmossa (<i>Plagiothecium undulatum</i>)	S3	1998	SKS
Västlig hakmossa (<i>Rhytidiadelphus loreus</i>)	S2	1999	SKS
Lavar			
Aspgelélav (<i>Collema subnigrescens</i>)	NT, S3	1998	SNF
Bårdlav (<i>Nephroma parile</i>)	S3	1980	SNF
Garnlav (<i>Alectoria sarmentosa</i>)	NT, S3	2002	SNF
Grynig filtlav (<i>Peltigera collina</i>)	NT, S3	1980	SNF
Gytterlav (<i>Pannaria pezizoides</i>)	S3	1998	SNF
Havstulpanlav (<i>Thelotrema lepadinum</i>)	S3	1999	SNF
Kattfotslav (<i>Arthonia leucopellaea</i>)	S3	1999	SNF
Korallblylav (<i>Parmeliella triptophylla</i>)	S3	1998	SNF
Kornig nållav (<i>Chaenotheca chlorella</i>)	S3	1999	SNF
Lunglav (<i>Lobaria pulmonaria</i>)	NT, S3	1997	SNF
Rostfläck (<i>Arthonia vinosa</i>)	S2	1998	SNF
Skuggblåslav (<i>Hypogynia vittata</i>)	S3	1999	SNF
Sotlav (<i>Cyphelium inquinans</i>)	S3	1998	SNF
Vitmossav (<i>Icmadophila ericetorum</i>)	S3	1999	SKS
Svampar			
Barkticka (<i>Oxyporus corticola</i>)	S2	1980	SNF
Brödtaggsvamp (<i>Sarcodon versipellis</i>)	VU, ÅGP	2010	LST
Dofttaggsvamp (<i>Hydnellum suaveolens</i>)	NT	2010	LST
Dropptaggsvamp (<i>Hydnellum ferrugineum</i>)	S3	1997	SNF
Grangräticka (<i>Boletopsis leucomelaena</i>)	VU, S3	2010	LST
Gränsticka (<i>Phellinus nigrolimitatus</i>)	NT, S3	2016	AP
Orange taggsvamp (<i>Hydnellum aurantiacum</i>)	NT, S3	1997	SNF
Rävticka (<i>Inonotus rheades</i>)	S2	1980	SNF
Skarp dropptaggsvamp (<i>Hydnellum peckii</i>)	S3	2010	LST
Svavelrisk (<i>Lactarius scrobiculatus</i>)	S2	1998	SKS

Svart taggsvamp (<i>Phellodon niger</i>)	NT	2010	LST
Tallticka (<i>Phellinus pini</i>)	NT, S2	2014	LST
Vedticka (<i>Phellinus viticola</i>)	S2	2014	LST
Veckticka (<i>Antrodia pulvinascens</i>)	NT	2014	LST
Insekter			
Bronshjon (<i>Callidium coriaceum</i>)	LC, S1	-	SNF
Gropig brunbagge (<i>Zilora ferruginea</i>)	NT	2015	LST
Vinterflickslända (<i>Sympecma fusca</i>)	LC	2014	LST
Fåglar			
Entita (<i>Poecile palustris</i>)	LC	2014	LST
Nötkråka (<i>Nucifraga caryocatactes</i>)	NT	-	SNF
Spillkråka (<i>Dryocopus martius</i>)	NT, EU	2014	LST
Mindre hackspett (<i>Dendrocopos minor</i>)	NT	1980	SNF
Tjäder (<i>Tetrao urogallus</i>)	EU	1999	SNF
Orre (<i>Lyrurus tetrix</i>)	EU	2014	LST
Järpe (<i>Tetrastes bonasia</i>)	EU	1998	SNF
Bivräk (<i>Pernis apivorus</i>)	NT, EU	2017	SNF
Pärluggla (<i>Aegolius funereus</i>)	EU	1980	SNF
Sparvuggla (<i>Glaucidium passerinum</i>)	EU	2014	LST
Däggdjur			
Utter (<i>Lutra lutra</i>)	NT, ÅGP, EU	2014	LST

Källförteckning

Artdatabanken 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015.

Bilaga 1 till fågeldirektivet

Bilaga 2 till art- och habitatdirektivet

Naturvårdsverket, 2014. Åtgärdsprogram för sällsynta skapanior på tidvis översvämmad ved, 2015–2019. Rapport 6655.

Naturvårdsverket, 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av utter. Rapport 5614.

Naturvårdsverket, 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av rödlistade fjälltaggsvampar. Rapport 5609.

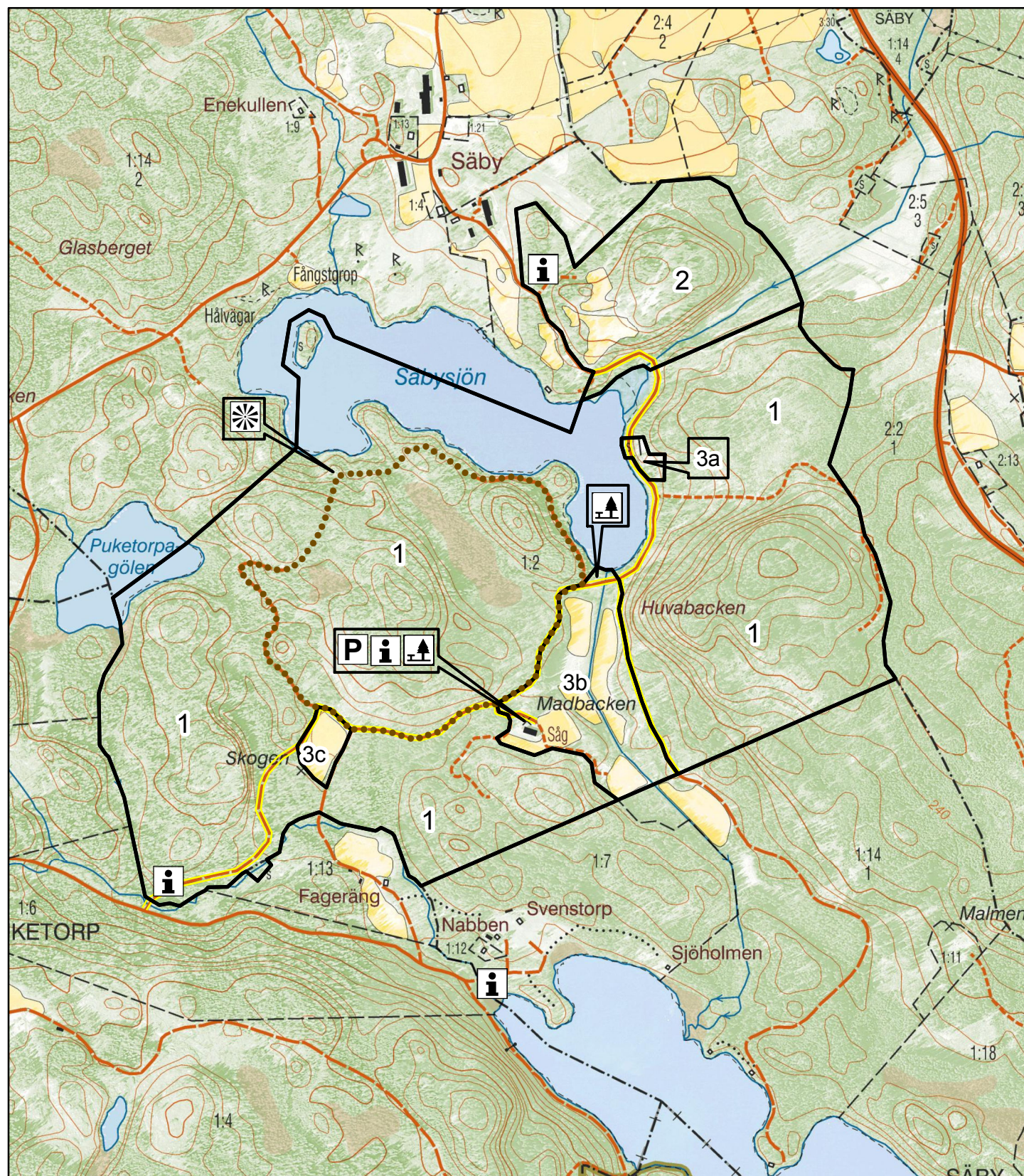
Skogsstyrelsen 1994. Signalarter i projekt nyckelbiotoper.

Skogsstyrelsen 2000. Signalarter – indikatorer på skyddsvärd skog.

Naturreseptatet Huvabacken

Bilaga 2b

Skötselplankarta
Tillhör Länsstyrelsens beslut
2018-11-23, dnr 511-2609-2014

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

© Lantmäteriet Geodatasamverkan
© Länsstyrelsen Jönköping

- Naturreseptatetsgräns
- Skötselområden
- Strövstig
- Väg som ska underhållas
- Informationsskylt

- Parkering
- Bord/bänk
- Utsiktsplats

1:10 000

